

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 44. Vtrum Deus certo, & determinatè cognoseat conditionata
contingentia, hoc est quid esset sequuturum, posita hypothesi, ex qua
posset sequi, vel hoc, vel oppositum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

rem; & nego consequentiam. Anno superiore Deus affirmabat annum 1676. non esse præsentem, nec præteritum, sed futurum respectu anni 1676: hoc idem affirmat hoc anno, & semper affirmavit, & affirmabit; ergo istam affirmationem nunquam mutat, sed semper in ea immutabilis perseverat. Idem potest applicari omnibus alijs affirmationibus, & negationibus; ergo quoad nullas mutatur.

QVÆSTIO XLIV.

Virum Deus certo, & determinatè cognoscat conditionata contingentia, hoc est quid esset sequiturum, posita Hypothesi, ex qua posset sequi vel hoc, vel oppositum.

1. **V**idetur Deus non certo, sed solum coniecturaliter cognoscere talia conditionata, e.g. quid esset facturus Iudas, si postquam prodidit Christum, vocatus fuisset ad poenitentiam vocatione, qua posita, potuisset liberè consentire, & conuertere, vel dissentire, & non conuertere. Primò quia Semipelagiani fuerunt primi inuectores scientiæ conditionatæ, eaque vti sunt ad conciliandam libertatem cum gratia; Augustinus verò lib. 1. de prædestinatione Sanctorum cap. 13. & Prosper in Epistola ad Augustinum, quæ præmittitur illis libris, hanc scientiam reiecerunt ex eo, quia Deus præsciuiisset ut futura, quæ nunquam sunt futura.

2. Secundò, ut scientia conditionata esset certa, & infallibilis, deberet videre necessariam, & infallibilem connexionem conditionis cum conditionato; sed cognitio, qua Deus videt e.g. quod si Iudas vocatus fuisset ad poenitentiam tali vocatione, poenitentiam egisset, videt solum contingentem, & fallibilem connexionem vocationis, quæ est conditio, cum poenitentia, quæ est obiectum conditionatum; ergo non est certa, sed solum coniecturalis.

3. Tertiò, si Deus haberet cognitionem, qua cognosceret, quod si Petrus vocaretur tali vocatione, conuerteretur, per talem cognitionem non certificaretur, utrum Petrus esset absolute vocandus, vel non vocandus, conuertendus, vel non conuertendus, adeoque remaneret suspensus circa positionem absolutam conditionis, & obiecti conditionati; sed repugnat, ut Deus remaneat hoc pacto suspensus; ergo &c.

4. Quartò, qui habet actum conditionatum, concipit conditionem, & obiectum ut existentia, licet non existant; sed concipere non existentia tanquam existentia est fingere; ergo Deus fingeret, quod repugnat.

5. Quintò repugnat intellectui, ut simul cognoscat aliquid ut futurum conditionate, & ut futurum absolute; sed Deus ab æterno

simul cognouisset Sanctum Petrum absolute vocandum, & conuertendum, & quod si vocaretur, conuerteretur; ergo &c.

6. Sextò Deus non potest habere scientiam, ad quam habendam, vel non habendam ita est indifferens, ut neque à se ipso, neque ab alio possit determinari; sed talis est scientia conditionata, de qua agimus; ergo &c.

7. Respondeo, quod conditionatum duplex est, necessarium, & contingens. Conditionatum necessarium est, quod habet necessariam connexionem cum hypothesi, seu conditione, ita ut impossibile sit poni hypothesim, & non poni conditionatum. Conditionatum contingens est, quod habet contingentem connexionem cum hypothesi, ita ut hypothesi, seu conditio possit coniungi tam cum existentia, quam cum non existentia, conditionati: e.g. cum dicitur, si Iudas fuisset prædestinatus, fuisset saluatus, affirmatur conditionatum necessarium, quia est impossibile, ut ponatur hypothesi prædestinationis Iudæ, & Iudas non saluetur. E conuersò cum dicitur, si Iudas vocatus fuisset ad poenitentiam tali vocatione, liberè poenitentiam egisset, affirmatur conditionatum contingens, quia posita tali vocatione, Iudas potuisset poenitentiam agere, vel non agere. Ad conditionatum necessarium in ratione conditionati nihil refert, quod sit effectus secundum se necessarius, vel contingens, aut liber, neque quod sit effectus, seu causa conditionis, neque quod sequatur ex conditione necessitate antecedenti, vel consequenti, sed solum attenditur, quod habeat necessariam connexionem cum conditione, ita ut conditione posita, non possit non poni: e.g. cum dicitur, si Iudas vocatus fuisset efficaciter, liberè poenitentiam egisset, poenitentia Iudæ, licet secundum se contingens, & libera, tamen est conditionatum necessarium, quia sequitur necessario necessitate consequenti ex hypothesi vocationis efficaci ut efficaci, cum sit impossibile, ut Iudas efficaciter vocaretur ad poenitentiam, & non ageret poenitentiam. Rursus cum dicitur: si Iudas egisset poenitentiam, vocatus fuisset vocatione efficaci, affirmatur conditionatum necessarium, quod non est effectus, sed causa conditionis. Vocatio enim, efficax, quæ est obiectum conditionatè affirmatum, non fuisset effectus, sed causa poenitentiae, quæ est hypothesi. Hæc autem debent diligenter aduerti, ne confundantur conditionata necessaria, quæ affirmantur, aut negantur per scientiam simplicis intelligentiæ, cum conditionatis contingentibus, quæ affirmantur, aut negantur per scientiam mediam.

8. Conditionatum contingens duplex est. Primum est, cuius conditio nihil confert ad positionem conditionati. Secundum est, cuius conditio confert ad positionem conditionati, & est eius causa, vel constitutum causa in actu primo. Exemplum primi est: Si Turca saltaret Constantinopoli, Petrus oraret Rome. Solutio enim Turcæ nihil videtur conferre ad oratio-

orationem Petri. Exemplum secundi est: si Iudas vocatus fuisset tali vocatione, poenitentiam egisset. Vocatio enim conduxisset ad poenitentiam, & fuisset ipsius causa.

9. Certum est apud omnes, quod Deus comprehendendo seipsum per scientiam simplicis intelligentiæ, antecederet ad omnium suum decretum liberum cognoscat omnia, conditionata necessaria. Ratio ex nostris principiis, est quia Deus comprehendendo seipsum, cognoscit omnes veritates identificatas cum diuina essentia; sed omnes veritates necessariae identificantur cum diuina essentia; ergo &c.

10. Circa conditionata contingentia, præsertim quorum conditio confert ad positionem conditionati, duplex est controuersia. Prima, quæ est faciliior, & examinabitur hac quæstione, est, vtrum Deus certò illa cognoscat. Secunda, quæ est difficilior, & examinabitur quæstione sequenti, est, per quam scientiam illa cognoscat, hoc est, vtrum cognoscat contingentia conditionata in suis decretis liberis absolute existentibus, vel antecederet ad omnia decreta libera absolute existentia. Et quia scientia, qua Deus cognoscit veritates necessarias, est scientia simplicis intelligentiæ; scientia, qua cognoscit veritates contingentes fundatas in decretis absolute existentibus, est scientia visionis; scientia, qua cognoscit veritates contingentes antecederet ad omnia sua decreta libera, cum supponat scientiam simplicis intelligentiæ, & antecedit omnia decreta libera, adeoque scientiam visionis fundatam in decretis, est inter vtramque media, ideo per hanc secundam quæstionem quæritur, vtrum Deus cognoscat conditionata contingentia per scientiam visionis, vel per scientiam mediam.

11. In prima igitur quæstione, dicendum contra Petrum de Medina in Tomo de Auxilijs disp. 2. & contra antiquos prædeterminantes ab ipso citatos, cum sententia recepta iam in omnibus scholis catholicis tum admittentium, tum negantium physicam prædeterminationem: Deus habet scientiam certam omnium conditionatorum contingentium, quorum conditio confert ad positionem conditionati, ideoque certissimè scit, quid esset futurum liberum arbitrium vniuscuiusque, si poneretur in omnibus circumstantijs, in quibus potest poni.

12. Probatur primò ex Scripturis. Primus locus est: Matthæi 11. & Lucæ 10. Christus dixit: *væ tibi Corozaim: væ tibi Bethsaida, quia si in Tyro, & Sydone facta fuissent quæ facta sunt in vobis, olim in cinere, & cilicio poenitentiam egissent; ergo Christus sciebat hoc conditionatum contingens, quod in illa hypothesi Tyrij, & Sidonij poenitentiam egissent.*

13. Secundus locus est: primo Regum, cap. 23. *Consuluit David Dominum, si tradent me viri Ceila in manus eius (hoc est Saulis) & si descendet Saul? & dixit Dominus, descendet, & tra-*

dent; ergo sciebat Deus, quod si David commisisset se viris Ceila, ipsi tradidissent eum in manus Saul.

14. Tertius locus est: 1. Regum cap. 11. dicitur: *Rex Salomon adauit mulieres alienigenas de gentibus, super quibus dixit Dominus filiis Israel: non ingrediamini ad eas: certissimè enim auerterent corda vestra, ut sequamini Deos earum; ergo Deus sciebat, quod si Israelitæ duxissent mulieres alienigenas, auerterent eos ad Idololatram.*

15. Dices: in loco citato *væ tibi &c.* in textu græco additur particula, *an* quæ latine idem sonat, ac *forte*: & sensus est; *forte in cinere, & cilicio poenitentiam egissent*: immò particula *forte* exprimitur etiam per verba sequentia: *si in Sodomis facta fuissent virtutes, quæ factæ sunt in te, forte mansissent vsque ad hanc diem*: sed particula *forte* significat cognitionem non certam, sed coniecturalem, ac cætera loca scripturæ explicanda sunt in eodem sensu; ergo &c.

16. Sed contra primò, quia vt notant Iansenius cap. 47. concordia, Cornelius, & Tietmannus in cap. 11. Matthæi, particula græca, *an* non est dubitantis, sed significat *utique*, & est vox affirmantis, ac seriò aliquid asseuerantis. Secundò contra est, quia vt in illud Hieremiæ 26. *Noli subtrahere verbum, si forte audiant*, docet Sanctus Hieronymus; *Verbum ambiguum forsitan, Maiestati Domini non potest conuenire, sed nostro loquitur affectu, vt liberum hominis seruetur arbitrium*: idemque communiter docent Augustinus, Gregorius, Chrysostomus, & Ambrosius, qui videri possunt apud Vasquez 1. parte, disput. 87. cap. 2.

17. Probatur secundò conclusio ex Patribus. Augustinus lib. 2. de bono perseuerantiæ, cap. 9. dicit: *Certè poterat illos Deus præsciens esse lapsuros, antequam id fieret, auferre de hac vita*; ergo Sanctus Augustinus docet præscire Deum, quod aliqui iusti, si diutius viuerent, essent lapsuri, & peccaturi. Sanctus Prosper resp. 8. ad excerpta Genuesium, proposita quæstione, cur Deus præsciens Bethsamitas non credituros, Tyrios, & Sydonios credituros, fecerit miracula apud Bethsamitas, non autem apud Tyrios: Respondet quæstionem remittens ad occulta iudicia Dei, dicens: *manifestissimè scimus, & verum esse quod dixit, & iustum esse quod fecit*. Eodem pacto eandem quæstionem soluit Anselmus in commentario eius loci, dicens: *Quare noluit gratiam offerre ijs, qui consensuri erant? ipse nouit, qui omnia nouit*. Plura alia testimonia Scripturarum, & Patrum videri possunt apud Suarium in opusc. 15. & tomo 1. de gratia Prol. 2. cap. 3. Vasquez 1. parte disp. 87. Ruiz disp. 65. & 66. de Scientia Dei, aliosque nostros Auctores.

18. Tertio probatur ratione. Ad perfectionem enim diuinæ Sapientiæ, & Prouidentiæ spectat, vt Deus certissimè sciat conditio- nata contingentia; ergo &c. Probatur prima pars antecedentis: ad perfectionem enim diui-

na sapientiæ spectat, vt ad nullam quæstionem respondere debeat *nescio*, vel *dubito*; sed inter alias quæstiones proponibiles Deo, sunt in quibus quæritur, quid esset factum liberum arbitrium in qualibet hypothesi, & de facto David interrogauit Dominum, quid essent Ceditæ facturi, si se tradidisset in manus eorum: ad omnes verò tales quæstiones deberet Deus respondere *nescio*, vel *dubito*, nisi haberet certissimam scientiam conditionaliter contingentium; ergo &c. Probatur iam secunda pars antecedentis. Ad perfectionem enim prouidentia spectat, vt qui debet adhibere media ad aliquem finem, conditionatè præsciat, an si adhibuerit talia media, sit obtenturus, vel non obtenturus finem: e.g. vt medicus perfectè prouideat ægroto, antequam adhibeat remedia, scire debet, an si adhibuerit talia remedia, ægrotus sit sanandus, vel interficiendus; & quia medici sæpè non id certò sciunt, ideo prouidentia medicorum sunt incertæ, & coniecturales; sed Deus adhibet media vocationum, inspirationum &c. ad mouendum liberum arbitrium ad hos, vel illos actus; ergo.

19. Ex dictis patet sententiam negantem. Deo certam scientiam contingentium conditionatorum esse affinem errori neganti Deo certam scientiam contingentium absolutorum. Vtraque enim iniuriam infert diuinæ sapientiæ, ac prouidentia.

20. Ad 1. distinguo maiorem: Semipelagiani fuerunt primi inuectores scientiæ conditionatæ, qua Deus conditionatè videat actus faciendos ex viribus naturæ, qui actus absolutè mereantur primam gratiam, concedo; qua Deus videat actus faciendos ex viribus gratiæ, ac non merentes primam gratiam, sed causandos à gratia danda sine vllò merito, nego: ac dico, quod illam negarunt Augustinus, & Patres, ac nostram admiserunt. Explicatur. Semipelagiani docuerunt primam gratiam dari ex meritis, ne alioquin si Deus sine vllò merito vni daret primam gratiam, alteri negaret, esset acceptator Personarum. Sanctus Augustinus, Sanctus Prosper, & alij opposuerunt exitum infantium, quorum vnus baptizatur, & statim moritur, ideoque accipit primam gratiam, & vitam æternam sine vllò merito, alter moritur ante baptismum sine vllò demerito, absque eo quod Deus sit acceptor Personarum; ergo idem dicendum de adultis. Semipelagiani vt vitarent argumentum Augustini, addiderunt primo errori alium errorem, & dixerunt, infantes, qui baptizantur, & statim moriuntur, accipere primam gratiam, & salutem in præmium bonorum operum, quæ Deus videt illos facturos, si diutius viuerent: infantes verò, qui moriuntur ante baptismum, priuari prima gratia, & salute in pœnam peccatorum, quæ Deus videt illos facturos, si diutius viuerent. Contra hos Augustinus, alijque Catholici obiecerunt, quod Deus absolutè præmiaretur merita, quæ non

sunt merita, puniret peccata, quæ non sunt peccata. Actus enim, qui non sunt futuri, sed essent, non sunt merita vllius præmi, vel pœnæ, sed essent merita, si ponerentur. Addiderunt, quod Deus præsciret futura, quæ non sunt futura. Deus enim absolutè præmiatur, & punit solum illa merita, quæ præscit esse absolutè futura; sed præmiatur, & punit hæc, quæ non sunt absolutè futura; ergo scit futura, quæ non sunt futura. Cæterum admittit Sanctus Augustinus Deum præscire vt conditionatè futura, quæ non sunt absolutè futura, vt patet ex innumeris locis, & præsertim ex citato in secunda probatione.

21. Infertur scientiam conditionatam Semipelagianorū esse contrariam nostræ. Contraria enim ab Aristotele 5. Metaph. cap. 10. definiuntur: *Qua in eodem genere maximè differunt*; sed scientia conditionata Semipelagianorum, & nostra ita conueniunt in genere scientiæ conditionatæ, vt in hoc genere maximè differant: ergo &c. Probatur minor: nam scientia, qua Deus cognoscat actus faciendos ex virtutibus naturæ, qui actus absolutè mereantur primam gratiam, maximè differt à scientia, qua conditionatè videat actus faciendos ex viribus gratiæ, ac non merentes primam gratiam, sed causandos à gratia sine vllò merito danda; sed prima est scientia Semipelagianorum, secunda est nostra; ergo &c. Ad do, quod nos, & Semipelagiani scientia conditionata vtimur ad fines contrarios. Illi enim utebantur scientia conditionata ad saluandum, quod Deus daret primam gratiam ex meritis; nos illa vtimur ad saluandum, quod Deus sine vllò nostro merito dat nobis primam gratiam, per quam mereamur. Primam scientiam, & eius vsum inuenerunt Semipelagiani in proprio cerebro: secundam, & eius vsum inuenit Molina in Scripturis, & Sanctis Patribus.

22. Ad 2. distinguo maiorem: vt scientia conditionata esset certa, & infallibilis infallibilitate fundata in ipsa natura conditionis, deberet videre necessariam, & infallibilem connexionem conditionis cum conditionato, concedo maiorem; vt esset certa infallibilitate fundata non in natura conditionis, sed in aliquo alio, nego maiorem; concedo minorem; & nego consequentiam. Infallibilitas scientiæ conditionatæ non fundatur in natura conditionis, sed in aliquo alio. In quo autem fundetur, explicandum quæstione sequenti.

23. Ad 3. concedo, quod Deus per scientiam conditionatam præcisè non certificatur de absoluta positione, vel non positione conditionis, & conditionati, sed nego, quod per hoc remaneat suspensus. Ad suspensionem enim non sufficit, vt intellectus pro aliquo signo rationis præscindat ab existentia, vel non existentia absoluta obiecti, sed requiritur ulterius, vt pro aliquo instanti reali habeat negationem cognitionis determinantis de existentia,

T

tia,

tia, vel non existentia obiecti; sed Deus hanc negationem neque habet, neque potest habere; ergo &c. Addo argumentum non impugnare specialiter scientiam conditionatam, sed impugnare vniuersaliter omnem scientiam præscindentem ab existentia, vel non existentia obiecti, & tamen certum est apud omnes Deum per scientiam simplicis intelligentiæ cognoscere possibilia, præscindendo ab affirmatione eorum existentia, & hanc cognitionem præcisiuam esse necessariam ad hoc, vt Deus per illam dirigatur ad liberam electionem obiectorum. Nemo enim potest dirigi ad liberam electionem per cognitionem, qua videt determinatè dari vnā partem contradictionis.

24. Ad 4. Si noster intellectus per cognitiones conditionatas concipit conditionem, & obiectum conditionatum ad modum existentium, adeoque fingit, id accidit propter nostram imperfectionem; sed intellectus diuinus est perfectissimus; ergo sicut cognoscit possibilia non ad modum existentium, sic cognoscit conditiones, & obiecta conditionata non ad modum existentium, adeoque sine vlla fictione.

25. Ad 5. distinguo maiorem: est absurdum, vt intellectus habeat simul cognitionem conditionatam, & absolutam, ita vt cognitio conditionata ordine saltem virtuali naturæ præcedat electionem, cognitio absoluta sequatur electionem, nego maiorem: alio pacto, transeat; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Cum quis peccat, habet cognitionem conditionatam, qua cognoscit, quod si fecerit talem actionem, male faciet, & peccabit, & simul habet cognitionem absolutam, quod facit talem actionem, ac male facit, & peccat, neque hoc est absurdum, quia cognitio conditionata præcedit electionem, cognitio absoluta sequitur electionem; ergo vt Deus operetur ex perfecta prouidentia, ante electionem debet habere cognitionem conditionatam, post electionem debet habere cognitionem absolutam, vt ostensum est.

25. Ad 6. Quod sit determinatiuum intellectus diuini ad certo cognoscenda conditionata contingentia, explicandum est quæstione sequenti.

27. Potest quæri, vtrum Deus sciat etiam, quid ipsemet esset facturum cum hac, vel illa scientia media; quid faceret sub conditionibus disparatis, vel impossibilibus; & per quam scientiam hæc cognoscat. Sed hæc explicanda sunt quæstione 46. per totam, & num. 21. & sequentibus.

QVÆSTIO XLV.

Virum Deus cognoscat conditionata contingentia creaturis libera per scientiam visionis in decreto, vel per scientiam mediam independentem ab omni decreto absolute existenti?

1. **V**idetur primum, non secundum: primo quia diuisio scientiæ diuinæ in scientiam simplicis intelligentiæ, qua Deus cognoscat veritates necessarias, & in scientiam visionis, qua cognoscat veritates contingentes in decretis liberis absolute existentibus, est adæquata, & per membra contradictoria, & vt talis traditur à Magistro sententiarum, à S. Thoma, & ab omnibus antiquis Scholasticis; sed si Deus cognosceret contingentia conditionata independentem à decretis absolute existentibus, illa diuisio non esset adæquata, sed daretur in Deo tertia scientia media; ergo &c.

2. Secundò auctoritates, & rationes quæstione superiore allatæ ad probandum Deum cognoscere contingentia conditionata, non probant Deum illa cognoscere independentem à decretis; ergo non probant scientiam mediam. Probat antecedens, primo de auctoritatibus. Testimonia enim Scripturarum probant quidem Deum ab æterno præscuisse, quod Tyrus poenitentiam egissent, si vidissent miracula Christi &c. sed non probant, quod Deus id præsciuerit independentem à decreto prædeterminante Tyrios ad poenitentiam, si vidissent talia miracula; si autem negatur tale decretum prædeterminatiuum, nihilominus Deus potuit præscire, quid Tyrus essent facturi per scientiam visionis, per quam videbat actus liberos, quos Tyrus absolute exercebant, audita fama miraculorum Christi: & similiter potuit videre, quod Ceilitæ essent tradituri David in manus Saul, per scientiam visionis, per quam videbat actus, quos Ceilitæ de facto exercebant circa David. In actibus enim, quos liberum arbitrium absolute exercet in aliquibus circumstantiis, potest Deus videre, quos actus exerceret in omnibus alijs circumstantiis. Probat etiam, quod neque rationes probent scientiam mediam. Rationes enim desumuntur ex eo, quod ad perfectionem diuinæ sapientiæ, ac prouidentie spectat, vt Deus certo sciat contingentia conditionata; sed vt Deus sit perfectissimè sapiens, ac prouidens, non requiritur, vt illa cognoscat independentem à decreto, sed sufficit, vt cognoscat in decreto: e. g. Deus potuit perfecte prouidere saluti David, siue sciuerit Ceilitas tradituros David in actibus absolutis, quos de facto exercebant Ceilitæ, siue sciuerit independentem à talibus actibus; ergo &c.

3. Quarto est impossibile, vt potentia indif-